
JON DUTRIEUX ANDERSON

AP-fonden och statsbudgeten

En signifikativ, till synes orättvis och uppenbarligen förbisedd omfördelning av disponibel inkomst¹

Som en del av pensionsreformen förs ett belopp motsvarande mellan 7 och 19 procent av Sveriges BNP över från AP-fonden till statsbudgeten. Detta används för att betala av bruttostatsskulden. Även om en sådan överföring riskerar att hota stabiliteten i pensionssystemets omfördelningsdel ämnar regeringen fortsätta att föra över medel. Den ignorerar alltså uppenbarligen den mellangenerationella omfördelning en sådan överföring kan komma att medföra. Föreliggande artikel söker visa att dessa omfördelningseffekter kan bli omfattande och kommer fram till att de bör övervägas grundligt då beslut fattas om hur det vidgade finansiella utrymmet skall användas som en överföring medför.

Ett pensionssystem är ett kontrakt mellan generationer. Då detta kontrakt behöver skrivas om (i Sveriges fall p g a det gamla ATP-systemets bristande finansiella stabilitet) innebär detta en viss mellangenerationell omfördelning. Den genomgripande reformen av det svenska pensionssystemet som trädde i kraft den första januari 1999 ligger nu fast. Vissa beslut kvarstår dock att fatta varav minst ett – fastställandet av det slutgiltiga beloppet på överföringen från AP-fonden till statsbudgeten – kan väntas medföra en mycket omfattande omfördelning av disponibel inkomst. Beslutet om överföringens storlek fattades i april år 2000 på grundval av en

JON DUTRIEUX ANDERSON är diplomerad statsvetare från l'Institut d'Études Politiques de Paris följer nu forskarutbildningen i nationalekonomi vid Stockholms universitet och vid Humboldt Universität zu Berlin. Hösten 1998 skrev han en rapport om den svenska pensionsreformen för Riksförsäkringsverkets utredningsenhet.

avvägning mellan målen om finansiell stabilitet för statsbudgeten å ena sidan och för det reformerade pensionssystemet å den andra. Hur olika "generationer" berörs har dock aldrig grundligt undersökts.² Följande artikel försöker redogöra för hur dessa effekter kan förväntas fördelas och kommer fram till att deras struktur och omfång förmodligen är en starkt bidragande orsak till att de inte öppet utretts.

Skälen till överföringen och till varför den kan komma att omfördela inkomst mellan generationer

Varför föra över medel?

Pensionsreformen innebär att vissa modifieringar sker vad beträffar uppdelningen mellan pensionssystemet och statsbudgeten

¹ Föreliggande artikel bygger på författarens uppsats "AP-fonden och statsskulden, en studie i fördelningseffekter mellan födelsekohorter", framlagd vid nationalekonomiska institutionen vid Stockholms universitet i januari 2000.

² Här används termen "generation" i meningen "födelsekohort".

ten av både utgifter och inkomster. Den del av socialavgifterna som går till ålderspensionssystemet ökar medan den som går till statsbudgeten minskar. Avgiftsunderlaget breddas dessutom på ett sätt som leder till att statens inbetalningar till pensionssystemet ökar. Samtidigt flyttas betalningsansvaret för förtids- och efterlevandepensioner från AP-fonden till statsbudgeten. Sammanlagt beräknas dessa effekter initialt belasta statsbudgeten med 50-60 miljarder kronor per år, samtidigt som AP-fondens finansiella netto stärks.

Då det reformerade pensionssystemet är mer finansiellt robust än ATP-systemet har en "kompenserande" överföring av medel från AP-fonden till statsbudgeten beräknats vara möjlig utan att äventyra systemets finansiella stabilitet. För att besluta vilket exakt belopp som bör föras över måste en avvägning göras mellan två målsättningar av finansiell natur. Det ena är att minska den påfrestning på statsbudgeten som pensionsreformen innebär. För att uppnå detta har finansdepartementet förespråkat att en stor engångsöverföring genomförs och oavkortat används för att amortera av statsskulden³ för att på detta sätt sänka statens framtida ränteutgifter. Den andra målsättningen är att under rimliga demografiska och ekonomiska förutsättningar uppnå finansiell stabilitet för det reformerade ålderspensionssystemet. AP-fondens behållning får alltså inte bli så liten att den inte kan spela sin roll som buffert i det reformerade pensionssystemets omfördelningsdel.

Att enas om en optimal avvägning mellan dessa målsättningar har inte varit enkelt. 1998 beräknade finansdepartementet att en rimlig nivå på en överföring per den första januari 1999 var 300-350 miljarder kronor (Ds. 1998:7). Denna siffra har sedan dess behövt revideras nedåt, bl a eftersom nya demografiska prognoser förutsäger en ur pensionshänseende mer ogynnsam utveckling än vad som tidigare antagits, vilket medför att pensionssystemet behöver en större buffertfond. I avvaktan på beslut om överföringsbelop-

pets definitiva storlek beslutade riksdagen 1998 därför att under åren 1999 och 2000 överföra 45 miljarder kronor årligen samt att skjuta upp avgiftsväxlingen (motsvarande c a 30 miljarder per år) till januari år 2001.

I budgetpropositionen framlagd hösten 1999 föreslog regeringen att en ytterligare överföring på 125 miljarder kronor genomförs i januari 2001. Då hänsyn tas till ränteeffekter och uppskjuten avgiftsväxling motsvarar detta en engångsöverföring på 258 miljarder per den första januari 1999 (Ackerby & Settergren s 2).⁴ Då en "inte obetydlig osäkerhet" kvarstår i beräkningsunderlaget kommer riksdagen först år 2004 få ta ställning till huruvida ännu en överföring kan genomföras i januari 2005. Det sammanlagda beloppet skall dock maximalt motsvara en engångsöverföring på 350 miljarder i januari 1999 (Ds 1999:38, s 61).

Ingen enighet råder dock beträffande dessa belopps rimlighet. Både AP-fondens styrelse och Riksförsäkringsverkets (RFVs) remissvar på departementspromemorian 1999:43 uttrycker farhågor om att även en extra överföring på 125 miljarder kan hota ålderspensionssystemets finansiella stabilitet. Den senare av dessa föreslår t o m att ingen extra överföring för tillfället genomförs.

Hur stor överföringen bör vara har sålunda blivit ett känsligt ämne och bl a lett till stora spänningar mellan finansdepartementet och Riksförsäkringsverket, vilka kommit att företräda motsatta intressen i denna fråga. Meningskiljaktligheterna har dock alltid berört de *finansiella* effekterna för statsbudget respektive pensionssys-

³ Med "statsskuld" avses här bruttostatsskulden och inte den "konsoliderade bruttoskulden" (eller "Maastrichtskulden"), vilken beräknas genom att från bruttostatsskulden subtrahera skulder inom den offentliga sektorn, t ex AP-fondens innehav av statsskuldväxlar.

⁴ Skulle ingen extra överföring äga rum motsvarar den totala överföringen c a 146 miljarder per den första januari 1999.

tem. Att en överföring även omfördelar disponibel inkomst mellan generationer har aldrig öppet övervägts.

Varför en överföring medför betydande fördelningseffekter

För att garantera den finansiella stabiliteten i det reformerade pensionssystemets omfördelningsdel anpassas varje individs pensionsbehållning bl a till ekonomisk tillväxt, beräknat som den reala ökningen av pensionsgrundande inkomster. Detta garanterar *a priori* god finansiell stabilitet då både pensionsavgifter och utbetalningar kopplas till samma bas. Det antagna tillväxtindexet baseras dock inte på summan av pensionsgrundande inkomster utan på den genomsnittliga dylika. Målsättningen med att välja ett snittindex är att i största möjliga mån låta den genomsnittliga inkomstutvecklingen för pensionärer följa den förvärsaktiva befolkningens. En viss risk för finansiell instabilitet kvarstår därför i ett scenario där antalet pensionärer ökar i relation till antalet förvärsarbetande (om den genomsnittliga pensionen i detta fall växer i samma takt som den genomsnittliga förvärsinkomsten kommer pensionssystemets totala utgifter att växa snabbare än dess intäkter). En markant relativ ökning av antalet pensionärer är dessutom precis vad SCB's senaste prognoser förutsäger för de närmaste tre decennierna. Därför utformas en ytterligare mekanism som i dylika scenarier automatiskt "balanserar" omfördelningssystemets utbetalningar genom att pensionsbehållningar och utgående pensioner indexeras upp långsammare än reallöneökningen.

Inget beslut har ännu fattats beträffande denna mekanisms slutgiltiga utformning men ett långt framskridet förslag föreligger enligt vilket utgående pensioner "bromsas" ifall det framtida avgiftsunderlaget och AP-fonden inte räcker för att betala framtida pensioner (Ds 1999:43).⁵ I det fall systemets finansiella ställning i en senare period skulle tillåta detta "accelererar" balanseringsmekanismen pensio-

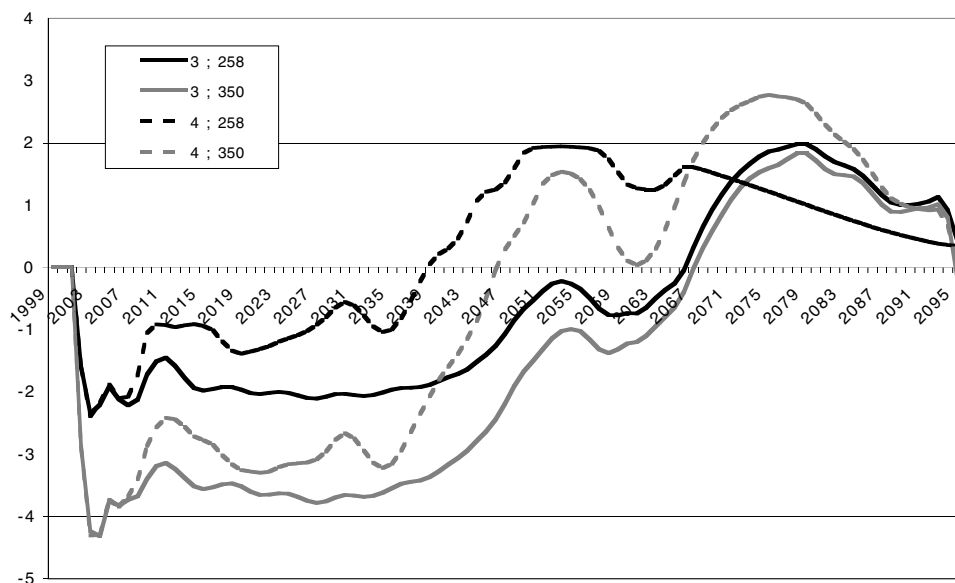
nerna upp till deras ursprungliga nivå. Då denna mekanism delvis är beroende av AP-fondens behållning kan alltså överföringsbeloppet i vissa fall inverka på de framtida pensionernas storlek.

En överföring får följaktligen två primära effekter för hushållen. Å ena sidan innebär en reducering av statsskulden sänkta framtida ränteutgifter för staten och därför, allt annat lika, ett minskat skatteuttag alternativt ökade statliga utgifter. Om å andra sidan en överföring av medel från AP-fonden får den automatiska balansmekanismen att aktiveras ett eller flera år då detta med en större fond ej skulle varit fallet, har överföringen orsakat sänkta utgående pensioner och pensionsbehållningar för detta eller dessa år. Inget antyder för övrigt *a priori* att dessa två motstridiga effekter skulle verka samtidigt. *Pensionseffekterna* av en överföring styrs av en automatisk fördefinierad mekanism. Hur (och när) statens ökade finansiella manöverutrymme gagnar hushållen beror däremot på framtida politiska beslut. Även om båda effekterna skulle verka samtidigt finns det dessutom inget som tyder på att de för hushållen positiva effekterna skulle gagna endast de åldersgrupper som fått sina pensioner sänkta. Det är sålunda med största säkerhet inte samma generationer som "vinner" och "förlorar" på en överföring. Då en större överföring får större (positiva och negativa) effekter kommer överföringsbeloppet alltså bli av betydelse för hur olika födel-sekohorter berörs.

Att den avvägning som ligger till grund för beslutet om överföringens slutgiltiga storlek helt bortser från dessa omfördelningseffekter är desto mer anmärkningsvärt då det är relativt enkelt att åtminstone skatta dem utifrån det datamaterial som ligger till grund för beräkningarna av

⁵ Pensionsbehållningen räknas upp något långsammare än snittindexet i det fall *kvoten* av systemets totala *pensionsskuld* (d v s summan av intjänad pensionsrätt minus *AP-fondens behållning*) och *avgiftsunderlaget* överstiger ett visst *balanstal*.

Figur 1 Pensionseffekter per år för svenska hushåll av en extra överföring efter överföringsbelopp och avkastningsnivå på AP-fonden. Procent av pensionsutbetalningarna.⁶

överföringens finansiella effekter. Vad som följer är en dylik skattning av effekterna av en extra överföring år 2001, under antaganden som anpassats till dem som finansdepartementet och Riksförsäkringsverket använt i sina beräkningar.

Hur en överföring kan väntas beröra den mellangenerationella inkomstfördelningen

Antaganden

För att beräkna AP-fondens storleks inverkan på pensionssystemet används den simuleringsmodell som utarbetats av RFV för att förutse pensionssystemets utveckling. Basscenariot i RFVs beräkningar bygger på SCBs befolkningsprognos från 1998 samt antagandet om en reell årlig snittlönstillväxt på 1,5 procent, (vilket motsvarar den faktiska tillväxten i Sverige sedan 1975). Detta får BNP att växa med i snitt ca 1,4 procent per år mellan 1999 och 2095 (då befolkningen i förvärvsaktiv ålder enligt prognosen krymper under perioden). Det åldersbaserade förvärvsmönstret antas konstant fr o m år

2000.

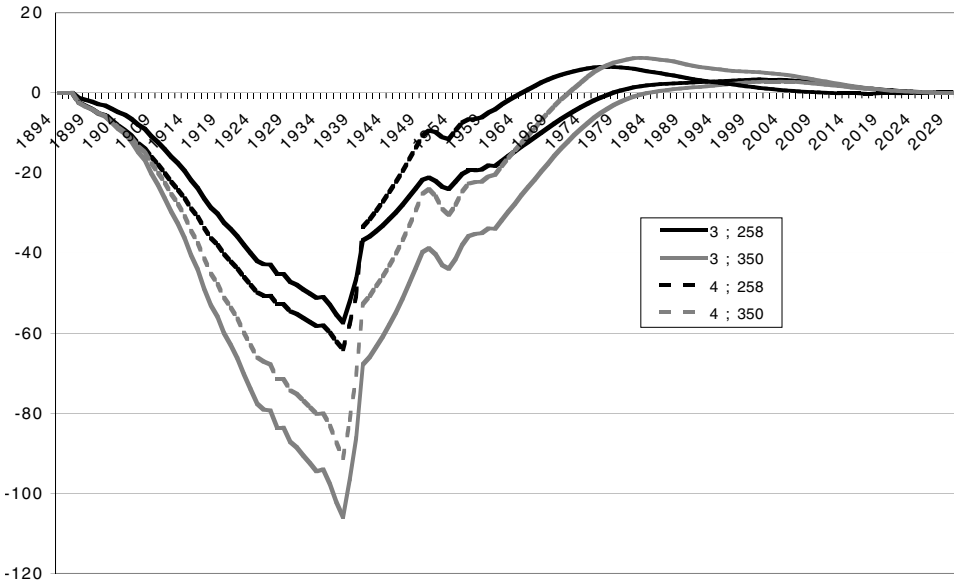
Sex scenarier har konstruerats, vilka är kombinationer mellan en avkastningsnivå för AP-fonden och ett överföringsbelopp. AP-fondens avkastning antas ligga på antingen 3 eller 4 procent årligen och de sammanlagda överföringsbeloppen antas vara 146, 258 eller 350 miljarder kronor (per den första januari 1999). Det lägsta beloppet utgör basscenariot i båda avkastningsalternativen, d v s det är effekten av en extra överföring som beräknas.

Pensionseffekter

I *Figur 1* redovisas de tidsmässiga effekterna för svenska hushåll av en extra överföring år 2001.

⁶ Den nu föreslagna utformningen av den automatiska balanseringsmekanismen har en betydande brist i det att den "överreagerar" både när pensioner indexeras ned och upp. Detta resulterar i en starkt oscillerande rörelse. Här har det antagits att denna brist åtgärdas och de siffror som redovisas i denna artikel har åstadkommit genom att beräkna sexåriga glidande medeltal av de pensionsutgifter som RFVs modell givit (då cyklerna i oscillationen annars är sex år långa).

Figur 2 Nuvärde av pensionseffekter av en extra överföring per kohort efter överföringsbelopp och avkastningsnivå på AP-fonden. Tusentals kronor i 1998 års priser.

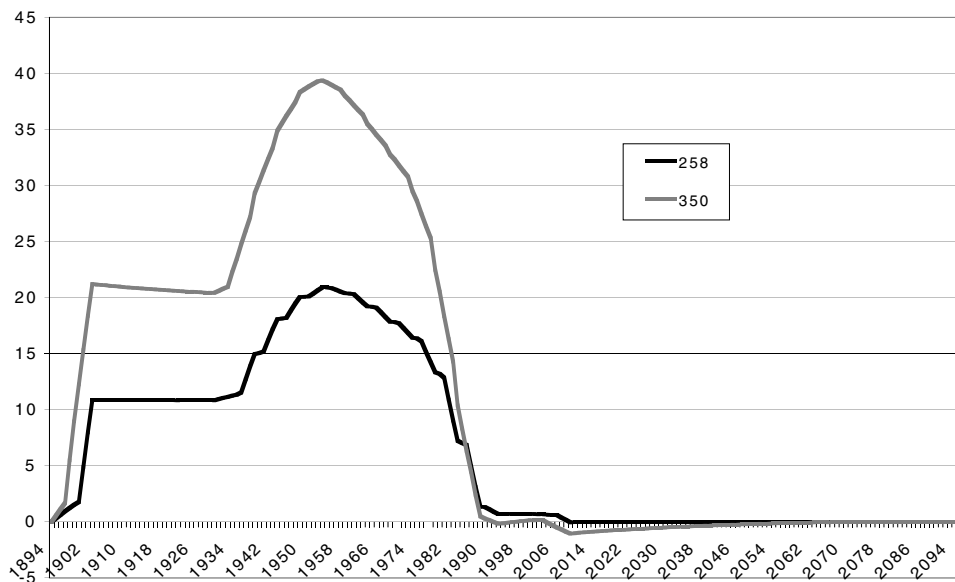
Som framgår kommer utgående pensioner i alla de här antagna scenarierna att behöva bromsas fr o m år 2003 och under en stor del av det kommande seklet. Målsättningen att pensionärernas inkomstutveckling skall följa de förvärvsaktivas frångås sålunda redan under det reformerade systemets första år.⁷ Här framgår också vikten både av överföringsbelopp och avkastningsnivå där den första av dessa är avgörande under de första fyra decennierna av undersökningsperioden medan avkastningen är den viktigaste faktorn först på riktigt lång sikt. Man noterar för övrigt att den automatiska balanseringsmekanismen även på lång sikt "överreagerar" då utgående pensioner i alla undersökta scenarier blir högre, någon gång mellan början av 2040-talet och slutet av 2060-talet, än vad de varit om ingen extra överföring ägt rum år 2001. En extra överföring leder sålunda till en markant tidsmässig förskjutning av disponibel inkomst för svenska hushåll och därför till en omfördelning mellan generationer. Nuvärdet av dessa effekter redovisas i *Figur 2*.

Här framgår tydligt att de effekter en ytterligare överföring kan väntas få på utgående pensioner är mycket ojämnt fördelade mellan olika födelsekohorter. Den största bördan faller på kohorter födda under andra halvan av 1930-talet, vilka väntas uppbära pension från och med århundradets första år, då utgående pensioner kommer att behöva bromsas, men som till största del inte väntas leva längre när de åter indexeras upp. Tidigare födelsekohorter förlorar mindre, dels för att de kommer att uppbära reducerad ålderspension under en kortare period (de väntas avlida tidigare), dels för att de i genomsnitt har lägre pensioner än 1930-talisterna, vilka till stor del har en oavkortad ATP-pension (minst 30 intjänandeår).

Senare kohorter är även de mindre drabbade. Delvis beror detta på att de börjar

⁷ I de två scenarierna med den lägre avkastningen töms dessutom AP-fonden helt mellan 2037 och 2043, trots den automatiska balanseringsmekanismen och dess behållning blir därefter negativ! Detta förklarar delvis AP-fondens styrelses och RFVs farhågor beträffande en extra överföring år 2001.

Figur 3 Nuvärde av skatteeffekter av en extra överföring per kohort efter överföringsbelopp. Tusentals kronor i 1998 års priser.

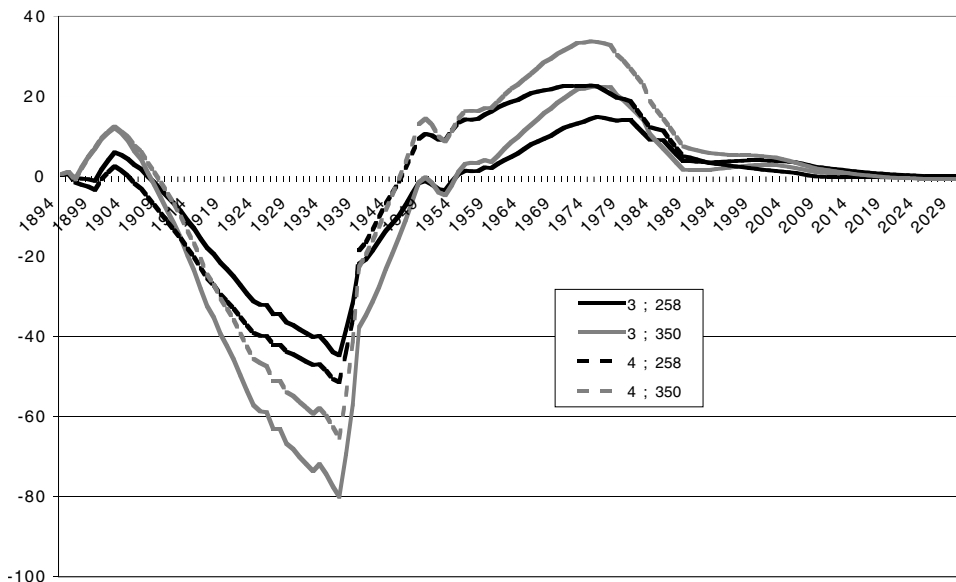
uppbära pension vid en tidpunkt som är ”mer avlägsen” från basåret 1999, så att en lika stor absolut förlust blir mindre uttryckt i nuvärde. Även den absoluta förlusten är dock lägre för dessa kohorter då pensionerna under en större del av perioden då de uppbär pension kommer att indexeras upp av den automatiska balanseringsmekanismen. För kohorter födda från och med andra halvan av 1960-talet blir den totala pensionseffekten t o m positiv av en extra överföring. Dessa individer uppbär inte endast pension under en period då utgående pensioner indexeras upp. De når även den punkt i sitt förvärvsaktiva liv då de tjänar som mest pensionsgrundande inkomst (från och med 2010-talets andra hälft), under en period då pensionsbehållningar (liksom pensioner), indexeras upp något. Här framgår också vikten både av den extra överföringens storlek och av avkastningsnivån. Då den senare framför allt verkar på längre sikt är överföringsbeloppet den avgörande faktorn för kohorter födda t o m början av 1940-talet.

Det tydliga trendbrottet för kohorter födda mellan andra halvan av 1940-talet

och första halvan av 1950-talet beror på att dessa ingår i den så kallade *mellangenerationen* vilken får en del av sin pension beräknad enligt ATP-reglerna och en del enligt de reformerade reglerna.⁸ Då pensionsbehållning som *tjänas in* under ATP-reglerna inte berörs av den automatiska balanseringsmekanismen, medan både reformerad pensionsbehållning och *alla* utgående pensioner berörs, förlorar alltså kohorterna födda i mitten av 1940-talet mindre på att balanseringsmekanismen aktiveras under århundradets första decennium än kohorter födda tio år senare, vilka dels får hela sin pension beräknad enligt de reformerade reglerna, dels uppbär en högre pensionsgrundande inkomst under åren av ”nedindexering”. Resultatet av den komplexa uppsättning regler som styr infasningen av det reformerade pensionssystemet är alltså att

⁸ Sälunda beräknas 4/20 av pensionen för en individ ur kohort 1938 (den första att få en del av sin pension beräknad enligt de nya reglerna), med de nya och 16/20 med ATP-reglerna. För kohort 1939 gäller 5/20 respektive 15/20 o s v till kohort 1954, vilken är den tidigaste att få hela pensionen beräknad enligt de nya reglerna.

Figur 4 Nuvärde av nettoeffekter av en extra överföring per kohort efter överföringsbelopp och avkastningsnivå på AP-fonden. Tusentals kronor i 1998 års priser.

effekterna av den här diskuterade överföringen slår mycket ojämnt för olika kohorter.

Att endast titta på pensionseffekterna är dock missvisande då de överförda medlen även kommer att gagna svenska hushåll eftersom en mindre del av statens skatteintäkter framgent kommer gå åt till att betala skuldräntor. Här följer ett försök att beakta dessa för hushållen positiva effekter.

Skatteeffekter av en lägre statsskuld

Med samma antaganden som ovan har effekterna av sänkta ränteutgifter för staten på respektive kohorts disponibla inkomst beräknats. Den reella statsskuld-räntan har antagits vara 3 procent och de enda omfördelningsmässigt relevanta effekter statens sänkta ränteutgifter antas få är en reduktion av det ett visst år nödvändiga skatteuttaget (övriga utgifter antas vara oberoende av överföringsbeloppet). Vem som faktiskt får skattelättnader, alternativt höjda transfereringar, beror på framtida beslut av politisk art, vilka är svåra att förutse. Här antas alla

individer därför åtnjuta samma *proportionella inkomstskattesänkning*. Det har bortsetts från beskattningens alla indirekta effekter (genom förändrat arbetskraftsutbud och dylikt) och överföringen antas inte medföra några effekter för den inhemska tillväxten. Ett amorteringsscenario för statsskuden antas där staten varje år amorterar av ett belopp motsvarande 1 procent av BNP till dess skuden motsvarar 50 procent av denna, varefter skuldkvoten hålls konstant.⁹

⁹ Ett av den nuvarande regeringens övergripande ekonomiska mål är uppenbarligen att ytterligare sanera de statliga finanserna genom att amortera ner bruttostatsskuden markant. Denna motsvarade i januari 2000 ca 69,5 procent av BNP. Med det nu beslutade överföringsbeloppet (sammanlagt 258 miljarder kronor), förutses statsskuden (i Regeringens proposition 1999/2000:1, vol. 1, sid. 99) år 2002 motsvara 53,4 procent av BNP. Sålunda kommer statens skuldkvot med det här antagna amorteringsscenario att kunna hållas konstant från och med någon gång under århundradets första årtionde. Ingen mer långtgående avamortering antas då det är ovisst huruvida framtida regeringar ser detta som politiskt angeläget om staten för övrigt har goda finanser och det s k Maastrichtkriteriet

I dessa scenarier medför en överföring en vinst för hushållen under tjugohundra-talets första decennium eftersom den offentliga skuldkvoten snabbare kommer ner i 50 procent, varefter det nödvändiga skatteuttaget under ett antal år är en dryg procentenhet av BNP lägre än vad som annars hade varit fallet (då inga ytterligare amorteringar genomförs och då ränteutgifterna är lägre). Dessa effekter upphör år 2011 då den offentliga skuldkvoten under givna antaganden även utan en extra överföring kommer ner i 50 procent. De kohortmässiga skatteeffekterna av en extra överföring redovisas i *Figur 3*.

Då en högre inkomst leder till en högre "vinst" i samband med en proportionell skattesänkning återspeglar figuren den uppskattade kohortspecifika inkomstfördelningen under de närmaste tio åren. Mest tjänar alltså 1950-talisterna som då står på höjden av sin lönekarriär.¹⁰

I *Figur 4* redovisas de *totala* generationseffekterna av en extra överföring år 2001.

Här återfinns i stort sett pensionseffekterna, dock dämpade av skatteeffekten. Då den senare är som mest gynnsam för individer födda i mitten av 1950-talet blir deras nettoeffekt nära noll (med tre procents avkastning), eller rentav positiv (med den högre avkastningen). För dessa kohorter tar de positiva skatteeffekterna av det högsta överföringsbeloppet dessutom ut de negativa pensionseffekterna så att den avgörande faktorn för deras del blir avkastningsnivån. För övriga kohorter är dock överföringsbeloppet av stor betydelse. Högst nettovinst får individer födda under 1970- och 1980-talen. För dessa blir pensionseffekterna svagt negativa eller något positiva medan skatteeffekten blir positiv då de till stor del kommer att förvärvsarbeta under 2000-talets första årtionde då skatteeffekten här antagits slå in. De största förlorarna är i nettotermer desamma som för de renodlade pensionseffekterna, d v s individer födda under andra halvan av 1930-talet. Samtidigt som de förlorar maximalt i pensionstermer till-

hör de den grupp av idag vuxna kohorter som tjänar minst på den skattesänkning som möjliggörs av en överföring.

Om man istället tittar på effekterna *per år* av individens återstående förväntade livslängd är förlusterna mer jämnt fördelade för kohorter födda mellan 1910 och 1937 medan vinsten är tämligen jämnt fördelad mellan födelsekohorter födda mellan slutet av 1940-talet och början på 1980-talet. Då "förlorarna" har betydligt kortare återstående förväntad livslängd blir deras årliga "förlust" också betydligt större än den årliga "vinsten" för de senare kohorterna. Effekterna av en överföring kan alltså sammanfattas som en signifikativ omfördelning av disponibel inkomst där dagens pensionärer samt individer som går i pension de närmaste åren förlorar mellan tre och fyra tusen kronor per år till förmån för individer som idag befinner sig mellan tonåren och medelåldern, vilka under återstoden av sina liv "tjänar" två-tre hundra kronor om året på en överföring.

Slutsatser

En extra överföring av medel från AP-fonden till statsbudgeten medför en signifikativ omfördelning av disponibel inkomst mellan individer ur olika födelsekohorter med mycket klara både vinnare och förlorare. Medan en genomsnittlig individ ur kohort 1916 under återstoden av sitt liv kommer att få sin årliga inkomst reducerad med drygt tre procent kommer en individ född 1966 under här gjorda antaganden att se sin inkomst öka med två-tre promille (i scenariot med en överföring på 258 miljarder och en avkastning på 4 procent). Det är troligt att överföringen i fråga skulle bli impopulär bland

---

(en konsoliderad bruttoskuld på maximalt 60 procent av BNP), redan är uppfyllt med god marginal.

¹⁰ De utplanade kurvorna för kohorter födda i mitten av 1930-talet och tidigare återspeglar antagandet att individer över 70 års ålder alla har samma inkomst.

de generationer som förlorar mest på den om de satte sig in vad den innebär för deras del. På detta pekar bemötandet av liknande, betydligt mer begränsade fördelningseffekter vilka pensionsreformen också resulterat i.¹¹

Det skall understrykas att den redan genomförda överföringen på sammanlagt 146 miljarder kronor både har möjliggjort en signifikativ reducering av statsskulden samtidigt som den inte under här gjorda antaganden leder till att den automatiska balanseringsmekanismen aktiveras, och därför inte borde ha någon inverkan på framtida pensioner. Att motivera en ytterligare överföring ter sig dock betydligt svårare, vilket bekräftas av att inget konsensus kunnat träffas mellan berörda myndigheter. Det är förmodligen i ljuset av detta man bör förstå regeringens ovilja att dessutom ta hänsyn till de här redovisade mellangenerationella omfördelnings-effekterna, vilka i bästa fall skulle kunna motiveras som ett nödvändigt ont.

För att kunna värdera dessa effekter rättvist bör de dock sättas in i det större sammanhang en motsvarande studie beträffande *hela* pensionsreformen skulle utgöra. Det är därför beklagansvärt att ingen sådan studie har utförts och publicerats.

Beslutet är nu taget att en extra överföring à 125 miljarder kronor genomförs i januari år 2001 med de positiva och negativa effekter detta medför. De nettoeffekter för svenska hushåll som redovisas här bygger dock på antagandet om en proportionell inkomstskattesänkning för alla hushåll. I verkligheten kommer politiskt motiverade prioriteringar att fördela dessa medel på ett sätt som med största sannolikhet skiljer sig markant från detta. Det är därför av största vikt att den omfördelning som överföringen *per se* inneburit noga beaktas när dessa beslut i framtiden tas.

Referenser

- Ackerby, S & Settergren, O, Promemoriora 1999-03-05 (Finansdepartementet), *Förslag till överföring från AP-fonden till statsbudgeten*.
- Allmänna Pensionsfonden, Första, Andra och Tredje fondstyrelserna, Yttrande över departementspromemoriorna (Ds 1999:38) "AP-fondernas organisation och placeringsregler i det reformerade pensionssystemet" och (Ds 1999:43) "Automatisk balansering av ålderspensionssystemet", september 1999.
- DS. 1999:38, *AP-fondernas organisation och placeringsregler i det reformerade pensionssystemet*, Finansdepartementet.
- DS. 1999:43, *Automatisk balansering av ålderspensionssystemet – regler för avsteg från inkomstindexering inom ålderspensionssystemets fördelningsdel*, Socialdepartementet.
- Dutrieux Anderson, J, [2000], "AP-fonden och statsskulden, en studie i fördelningseffekter mellan födelsekohorter".
- Regeringens proposition [1999/2000:1, vol. 1] *Förslag till statsbudget, finansplan m.m.*
- Riksförsäkringsverket, Betänkandet Ds 1999:43 *Automatisk balansering av ålderspensionssystemet*, november 1999.

¹¹ Detta gäller t ex den försening av garantipensionens utbetalande, vilken allt som allt innebär en omfördelning av 1,8 miljarder kronor.